

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נזיר לג

עניין: פשוטה של משנה

פירוש המשניות לרמב"ם

ב"ש אומרים כולן נזירין ר"ל מי שנתקיימו דבריו ומי שלא נתקיימו דבריו כולם חל עליהם הנזירות לפי כמו שהקדש טעות אללס הקדש כך נזירות בטעות נזירות ור"ט אומר שכל אחד ואחד מהם לא פסק הדבר ולא אמרו אלל לפי כח המחשבה ולא חייב עלמנו זזה הנדר חייב גמור לפיכך צין מי שנתקיים מ"ש צין מי שלא נתקיים אינו חייב בנזירות. וצ"ה אומר שכל מי שלא נתקיים מדבריו דבר שיליהו מן הנזירות הוא המחייבו בנזירות לפיכך אם אמר הריני נזיר שזה פלוני אם נתקיימו דבריו והרי הוא פלוני חל עליו הנזירות ואם אמר הריני נזיר שאין זה פלוני וגמלא [שלא] היה אותו פלוני שלא נתקיימו דבריו כדי שינלל מן הנזירות חל עליו הנזירות והכוונה בודאי המאמר מי שלא נתקיימו דבריו הוא מה שאמרנו ואין הלכה כרבי טרפון:

תוס' יום טוב

ודבריו האחרונים עקרים ע"כ. והרמב"ם כתב וז"ל מי שלא נתקיים מדבריו דבר שיליהו מן הנזירות הוא המחייבו בנזירות לפיכך אם אמר הריני נזיר שזה פלוני אם נתקיימו דבריו והרי הוא פלוני חל עליו הנזירות ואם אמר הריני נזיר שאין זה פלוני וגמלא [שלא היה] אותו פלוני כדי שינלל מן הנזירות חל עליו הנזירות. והכוונה בודאי ממאמר מי שלא נתקיימו דבריו הוא מה שאמרנו עכ"ל. ונתקיימו דבריו. אע"פ שבגמרא לא פירשו כן. הואיל לענין דינא לא נפקא מינה ולא מידי. הרשות נתונה לפרש. שאין אני רואה הפרש צין פירוש המשנה לפירוש המקרא שהרשות נתונה לפרש במקראות כאשר עינינו הרואות חזרי הפירושים שמימות הגמ'. אלל שצריך שלא יכריע ויפרש שום דין שיהא קותר דעת צעלי הגמרא: ו אינו נזיר. פירש הר"צ דלל מחית אינש

חתם סופר דרשות ח"א דף קיב:

אבר לפע"ד יובן, לפי מה שאנו מתמיהים ע"מ שאחז"ל צמס' שבת ס"ג ע"א אמר ר' כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין הוה גמירנא לי' לכולי' ש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יולא מידי פשוטו עד השתא מאי קמ"ל רליגנר אינש והדר ליסבר. והנראה מזה שחז"ל הפכו הצדין ללמוד את צניכס כולי' גמרא והמקראות ע"ד הדרושים מצלי הודיעס פי' הפשוט שאין מקרא יולא מידי פשוטו. וזה נראה לכאורה רוב הסדר חיו ואין ספק שכן קבלו איש מפי איש וכן ראוי אבותיהם ואבות אבותיהם מעולם.

ועוד מנינו צפי תפלת השחר כ"ט ע"ב מנעו צניכס מן ההגיון ופירש"י לא תרגלוס במקרא יותר מדאי משום דמשכח ע"ש. ובאמת יש מפרשים הגיון שאר חכמות, ומי"מ משמע מנעו צניכס ולא מנעו עלמכס כי כל החכמות הם רקחות וטבחות לתורה והמה פתחים ושערים לה ומי שאין לו ידיעה בנמוח לא ידע הלכות טרפות על צוריה וחכמת השיעור וגמטרי' לעירובין וסוכה וחלוקת הארץ וכדומה, וא"כ מי"ט ימנעו צניכס הלא טוב ללמדס מקרא בקטנותס או החכמות האלו ומזה יעלו לאט לאט למס שהוא יותר גדול וקדוש שהוא חכמת התורה.

ומזה יוקח מוסר השכל לנלתי שמוע להדשים מקרוב צאו לרחק עם ה' מתורת אלקים ורוליס להפוך הקערה על פיה ללמדיו על דרך ההגיון להכשיל צניכו למען לא ישאר שס ושארית לתלמוד ולגמרא חיו אל חלבו ולא תשמעו.

בית ישי דרשות - השמטות

ומכאן תוכחת מגולה לחדשים מקרוב באו, חכמים בעיניהם, המדמים בנפשם כי הם הם חכמו וגילו ומצאו כי יש פשוטה של משנה. והם מוצאים עוז בנפשם להפוך קערה על פיה, ולקבוע בתי מדרשות לצעירי הצאן אשר עדיין לא טעמו טעם עיון התלמוד, ויש אשר גם המורים בעצמם לא זכו לצורתא דשמעתתא מימיהם, והם פוערים פיהם לבלי חק לדבר סרה בפני התלמידים על חכמי התלמוד האמוראים הקדושים, ולומר כי לא ידעו ולא הבינו פשטי המשנה, ועל כן על התלמידים לדרוש ולחקור בעצמם אחר פשוטה של משנה (כדרך שאמר לתלמידיו מייסד כת הקראים ענן חפישו באורייתא שפיר עפ"ל). ולא ידעו החטאים האלה בנפשותם כי ענין פשוטה של משנה היה גלוי וידוע לקדמונים כמש"נ, אבל ידעו גם, כי אנו מפי האמוראים חיים. וכמש"נ בדברינו באר היטב.

